

Kulturdepartementet

Postboks 8030 Dep
0030 Oslo

postmottak@kud.dep.no

Deres ref.: 16/5096

Vår ref.: 016.1 BW/RSØ

Oslo, 28. september 2016

HØRING – UTREDNING AV FREMTIDIGE MODELLER FOR OFFENTLIG FINANSIERING AV NRK

Det vises til høringsbrev datert 16.08.2016. MBL ønsker med dette å kommentere rapporten *Finansiering @NRK – Alternative fremtidige modeller for offentlig finansiering av NRK*.

Oppsummering

- MBLs utgangspunkt er at i et demokratisk samfunn må støtten og virksomheten til statsfinansierte medieforetak balanseres opp mot privat, kommersiell medievirksomhet. MBL er enig i at «dagens grunnlag for innkreving av kringkastingsavgift ikke er egnet for fremtiden», og at det derfor bør finnes en mer fremtidsrettet finansieringsmodell.
- En ny finansieringsordningen må innfri kravene om forutsigbarhet, uavhengighet, rettferdighet, ikke-kommerialitet, effektivitet og legitimitet. Med det som forutsetninger peker den danske og tyske modellen seg ut.
- Det er viktig at det stilles klare krav til effektivisering i NRK. NRKs stilling og finansiering bør drøftes av Stortinget jevnlig, minst hvert fjerde år.

MBLs utgangspunkt

Utvalget skriver at «dagens grunnlag for innkreving av kringkastingsavgift ikke er egnet for fremtiden», og at det derfor bør finnes en er fremtidsrettet finansieringsmodell. Det er MBL enig i. Vi vil samtidig peke på at i et demokratisk samfunn må støtten og virksomheten til statsfinansierte medieforetak balanseres opp mot privat, kommersiell medievirksomhet.

NRK bør ha gode og forutsigbare rammevilkår, knyttet til de oppgaver NRK er pålagt for å gi befolkningen tilgang til «public-service-innhold», samtidig som kommersielle medier må sikres det samme.

Viktige overordnede prinsipper som en finansieringsmodell må oppfylle er at den må sikre/bidra til uavhengighet, forutsigbarhet, legitimitet, rettferdighet, ikke-kommerialitet og effektivitet. NRKs redaksjonelle uavhengighet må vernes, og en finansieringsordning må ta hensyn til det. En ny ordning må også gi NRK tilstrekkelig forutsigbarhet, slik at NRK ikke opplever at man må rettferdiggjøre seg gjennom kontinuerlig høye brukstall. Dette fører i for stor grad til en dreining i kommersiell retning. Det er også viktig at ordningens legitimitet ivaretas, og at den er rettferdig

for brukerne. MBL mener det må være et absolutt krav at en ny finansieringsordning har som forutsetning at NRK skal drives både ikke-kommersielt og effektivt.

NRK i mediebransjen

NRK er en gigant i det norske mediemarkedet. Styrkeforholdet mellom NRK og de kommersielle mediehusene er blitt radikalt endret på få år. Mens NRKs inntekter gjennom lisensordningen øker, sliter de kommersielle mediehusene tungt i annonsemarkedet. Styrkeforholdet i antall redaksjonelle medarbeidere har også gått i favør av NRK. Mer enn en femtedel av alle norske journalister og redaktører er ansatt i NRK.

Det er viktig at NRKs virksomhet ikke bidrar til å gjøre det vanskeligere for private, kommersielle medier. Dersom det skjer kan NRK bidra til å redusere mediemangfoldet. NRKs selvstendige ansvar for å bidra til mediemangfoldet var derfor et svært viktig element i Meld. St. 38 (2014-2015) *Open og opplyst - Allmennkringkasting og mediemangfold*, som ble behandlet i Stortinget våren 2016. Det er helt nødvendig at dette følges opp på en god måte gjennom klare krav til NRK.

Statens samlede investering i norske medier er på mer enn åtte milliarder kroner. Nær tre firedeler er støtte til NRKs viktige rolle som nasjonal institusjon. Øvrige medier får altså en firedel av støtten. Den består i hovedsak av fritak for merverdiavgift for brukerbetaling, med et provenytypap på rundt 1,6 milliarder. Produksjonsstøtten er på rundt 315 millioner til aviser med særskilte behov. Inntil for kort tid siden var denne ubalansen oppveid gjennom at øvrige medier hadde solide og stabile inntekter i markedet. Disse er ikke lenger like store, og mye mindre stabile.

NRK har sitt allmennkringkastingsoppdrag. Mediehusene har et oppdrag som fullverdige public-service-institusjoner. Det er nødvendig at denne balansen opprettholdes, og at den samme uavhengigheten i finansiering og forutsigbarhet vi peker for må gjelde for NRK, også må gjelde for og avspeiles i den offentlige virkemiddelbruken rettet mot kommersielle medier.

For snevert mandat

MBL er enig i mandatets påpekning om at en ny finansieringsmodell må ivareta NRKs uavhengighet, være langsiktig og fremtidsrettet, gi forutsigbarhet for både NRK og lisensbetalerne, være ubyråkratisk og ivareta en sosial profil i større grad enn i dag.

Ekspertgruppens mandat var likevel for snevert. Beslutningsgrunnlaget for en framtidig finansieringsmodell for NRK burde inkludert flere faktorer, som er under vurdering i Mediemangfoldsutvalget. Finansiering av NRK må sees i sammenheng med det totale mediemangfoldet av journalistikk på norsk, relatert til norske interesser og forhold. Derfor må utredningen og forslagene som fremmes sees i sammenheng med arbeidet som skjer i Mediemangfoldsutvalget.

I tillegg til at en ny finansieringsordning burde vært sett i sammenheng med det totale mediemangfoldet av journalistikk på norsk, burde mandatet bedt utvalget vurdere følgende:

- Krav til effektivisering i NRK:

NRK har trolig et vesentlig potensiale for effektivisering. Dette bør ligge som en forutsetning bak en ny finansieringsordning, selvsagt på en måte som ikke griper inn i NRKs redaksjonelle uavhengighet. Vi vil her vise til BBC, som er pålagt effektiviseringskrav¹.

- Vurdering av nivå:

¹ Se <http://www.bbc.co.uk/bbctrust/> og <https://www.nao.org.uk/report/the-bbcs-efficiency-programme/>

Riktig nivå for finansiering av NRK må sees i sammenheng med de samlede offentlige ordninger for å bidra til mediemangfold og det totale mediemangfoldet som bidrar til «en åpen og opplyst offentlig samtale»². En overordnet drøfting av dette burde vært inkludert i mandatet.

- NRKs stilling og finansiering bør drøftes av Stortinget jevnlig, minst hvert fjerde år:

De store og hurtige endringene vi ser i mediebildet tilsier at NRKs stilling og finansiering bør drøftes av Stortinget jevnlig, minst hvert fjerde år.

Finansieringsmodell

Rimmereidutvalget peker på fire mulige framtidige finansieringsmodeller for NRK. MBL mener at den danske og tyske modellen er de som best ivaretar de nødvendige hensynene.

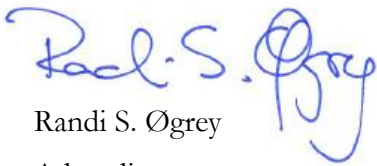
MBL mener at et viktig prinsipp for en finansieringsmodell må være at ingen skal betale avgiften mer enn én gang. Dette vil bidra til å styrke legitimiteten til en framtidig modell.

Konklusjon

En ny finansieringsordningen må innfri kravene om forutsigbarhet, uavhengighet, rettferdighet, ikke-kommerialitet, effektivitet og legitimitet. Med det som forutsetninger peker den danske og tyske modellen seg ut.

Vennlig hilsen

MEDIEBEDRIFTENES LANDSFORENING

Randi S. Øgrey

Adm. dir.

² Grunnloven § 100, sjette ledd.